

Commissaris Frans Timmermans

Wetstraat 200,

1049 Brussel, België

frans-timmermans-contact@ec.europa.eu

Nijmegen/Tervuren, 08-04-2023

Onderwerp: In gebreke stelling inzake Habitat richtlijn

Geachte heer Timmermans,

De Grootouders voor het Klimaat en MOB komen op voor de belangen van volgende generaties. Een gezonde leefomgeving én een veerkrachtige natuur horen daarbij. U weet dat de natuur in Nederland al lange tijd noodlijdend is, onder andere door versnippering, verdroging, hoge stikstofdeposities, etc. Pas in 2019 werd deze *natuurcrisis* voorpagina nieuws, niet vanwege de natuur zelf, maar vanwege de *stikstofcrisis* die voortvloeide uit de uitspraken van het Europese Hof op 7 november 2018 en de Raad van State op 29 mei 2019. Hierin werd het Programma Aanpak Stikstof (PAS) buiten werking gesteld omdat het niet voldeed aan de Habitatrichtlijn noch aan de Wet natuurbescherming. De beperkingen die deze uitspraak oplegde aan de bouwsector en de landbouw leidden tot de stikstofcrisis.

De natuurcrisis en de stikstofcrisis kunnen alleen worden opgelost als het aantal dieren in Nederland drastisch afneemt. Wij riepen daarom op 3 juni 2021 in [TROUW](#) op tot een drastische vermindering van de veestapel. Wij schreven: 'Nederland telt 17,5 miljoen inwoners, 3,9 miljoen runderen, 12 miljoen varkens, 500.000 paarden, 1,5 miljoen schapen en geiten en 100 miljoen kippen. Nederland is te klein om al deze mensen en dieren te voeden. Daarom worden grote hoeveelheden voedsel en veevoer ingevoerd, als gevolg waarvan Nederland bij de top-5 hoort van de hoofdverantwoordelijken van wereldwijde ontbossing (aldus het WWF). Het gevolg van deze mondialisering is dat landschap en natuur in Nederland worden verziekt door een ammoniakdeken, een mestoverschot, ontsierende megastallen, Q-koorts, kippenziekten en zoönosen, terwijl in veevoer exporterende landen 30.000 hectare oerwoud per jaar verloren gaat.'

Op 16 juni 2022 stelden de Grootouders voor het Klimaat in [TROUW](#) voor om in Nederland opnieuw een melkquotum in te voeren, zodat het aantal koeien zal afnemen zonder dat er boeren hoeven te verdwijnen. Op 21 november 2022 stelde Johan Sliggers in [TROUW](#) voor om toe te werken naar een grondgebonden veehouderij met een maximum aantal dieren per hectare. Jacqueline Cramer, ambassadeur van de Grootouders voor het Klimaat, was mede ondertekenaar van deze brief. Meer recent, op 28 maart 2023, kopte René Didde in de [Volkskrant](#): 'in de houdbare landbouw zijn niet minder, maar méér boeren nodig'. En Wim Schippers schreef op 7 april in [TROUW](#): 'meer boeren, minder koeien'.

In de afgelopen vier jaar heeft de regering quasi niets gedaan om de stikstofdepositie terug te dringen, laat staan dat zij hebben toegewerkt naar een inkrimping van de veestapel. En het valt niet te verwachten dat het huidige kabinet hier verandering in zal brengen na de opmerkelijke Provinciale Staten verkiezingsuitslagen.

Wij stellen daarom voor dat de Europese Commissie een ingebrekestelling van Nederland voorbereidt inzake het niet nakomen van de Vogel- en Habitat Richtlijn. Op basis van alle wetenschappelijke studies, de natuurmonitoringsrapporten, de natuurdoelanalyses die nu per natuurgebied verschijnen en de diverse uitspraken van de Raad van State kan volgens ons overtuigend beargumenteerd worden dat Nederland niet voldoet aan de verplichtingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

We verwijzen tevens naar de bevindingen van de [Ecologische Autoriteit](#) die de slechte staat van instandhouding van onze Natura 2000-gebieden bevestigen. Deze rapporten laten zien dat de veel te hoge stikstofdepositie, de veelal te lage grondwaterstanden en met nitraat en pesticiden vervuild grond- en oppervlaktewater, de belangrijkste oorzaken zijn van de slechte kwaliteit van de natuur, met als achterliggende oorzaak de exorbitante veestapel in Nederland.

De Habitat richtlijn dateert van 1992, de gedoogsituatie duurt dus al 30 jaar. Het kan niet zo zijn dat anno 2023 nog steeds geen begin is gemaakt met het in een goede staat van instandhouding brengen van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Ecologisch onderzoek wijst uit dat een aantal habitats onherstelbaar wordt beschadigd als niet snel tot actie wordt overgegaan.

Op juridische gronden alleen al is nog langer wachten dus geen optie. Maar afgezien daarvan mogen wij onze (klein)kinderen deze teloorgang van de natuur niet aandoen.

Zoals u weet onderzoekt de Europese Commissie mogelijke schendingen van het EU-recht op basis van eigen onderzoek of klachten van burgers, ondernemingen en andere belanghebbenden. Wij zullen in de komende maanden een dergelijk officieel verzoek voorbereiden.

Met vriendelijke groet,

Johan Vollenbroek,

Voorzitter MOB

Frans Vollenbroek

Actief voor de [Grootouders voor het Klimaat](#)

Oud medewerker VROM en de EC